

מחלתו של טימותי פריסבי

גברת פְּרִיִסְבִי, ראש משפחת עכברי שדה, חיה בבית תת־קרקעי בגינת הירק של איכר ושמר פיִצְגִיבֶן. זה היה בית חורף, כזה שכמה מעכברי השדה נהגו לעבור אליו כאשר המזון כבר היה בצמצום והיה קשה מדי לשרוד ביער ובשדות. בחלקות שמגדלים בהן שעועית, תפוחי אדמה, אפונה ואספרגוס תמיד נשאר באדמה הרכה די והותר מזון עבור עכברים אחרי שבני האדם אוספים את שלהם.

מזלם של גברת פריסבי ומשפחתה שיחק להם במיוחד מבחינת הבית עצמו. הם גרו בלִבְנָה פגומה מעט מהסוג החלול, זה שיש בו שני חורים עגלגלים; מישהו השאיר אותה משום־מה בגינה במהלך הקיץ ושם נחה, קבורה כמעט לגמרי, רק פינה אחת שלה גלויה מעל האדמה. כך גילתה אותה גברת פריסבי. היא שכבה על הצד כך שהחלקים השלמים יצרו גג ורצפה אטומים למים, ואילו החללים שימשו שני חדרים רחבי ידיים. גברת פריסבי וילדיה אספו חתיכות עלים, עשבים, בד, סיבי כותנה, נוצות ודברים רכים אחרים וריפדו בהם את הבית, שנשאר יבש, חמים ונוח במשך כל החורף. כפתח יציאה שימשה מנהרה אל פני האדמה של הגינה, שנחפרה ברוחב של מעט יותר מעכבר אבל מעט

פחות מכף רגל קדמית של חתול, והעבירה אוויר ואפילו לא מעט אור אל הסלון. חדר השינה, שהיה בפתח המעוגל השני, היה חמים אבל חשוך אפילו בצהרי היום. מחילה קצרה דרך האדמה שמאחורי הִלְבְּנָה חיברה בין שני החדרים.

גברת פריסבי אמנם היתה אלמנה (בעלה מת רק בקיץ שעבר), אבל היא היתה חרוצה והיה לה מזל, וכך הצליחה לספק לארבעת ילדיה חיים של שמחה ושובע. ינואר ופברואר היו החודשים הקשים ביותר; הקור העז והצורב התחיל בדצמבר ונמשך עד מרץ, ובפברואר כבר אזלו (הודות לציפורים) כל שיירי השעועית והאפונה, שורשי האספרגוס קפאו והיו קשים כאבנים ותפוחי האדמה הפשירו וקפאו שוב ושוב פעמים כה רבות, שמרקם היה רירי וטעמם מעופש. בני משפחת פריסבי הצליחו בכל זאת להסתדר כמיטב יכולתם, ובדרך זאת או אחרת נמנעו מרעב. אבל אז, יום אחד, ממש בסוף פברואר, חלה בנה הצעיר ביותר של גברת פריסבי, טימותי.

היום התחיל בבוקר יבש, בהיר וקפוא. גברת פריסבי התעוררה מוקדם, כהרגלה. היא וילדיה ישנו צפופים יחדיו על מצע פלומה, מוך וחתוכות בד שאספו, ככדור פרווה חמים אחד.

היא קמה על רגליה בזהירות, שלא להעיר אותם, והלכה בשקט במנהרה הקצרה אל הסלון. שם לא היה חם באותה המידה, אבל גם לא קר ממש. האור שהסתנן דרך מחילת הכניסה לימד אותה שהשמש זרחה ואורה בהיר. היא הביטה במזון שבמזווה שלה, בור שחפרו וציפו בשכבת אבנים קטנות באדמה שמאחורי הסלון. היה שפע של מזון לארוחת הבוקר, הצהריים וגם הערב, בעצם; אבל המראה בכל זאת השרה עליה דכדוך, שכן היה מדובר באותו מבחר מייגע שאכלו

מדי יום, בכל ארוחה, מזה חודש. כמה השתוקקה למצוא מעט חסה ירוקה, ביצה קטנה, טעימת גבינה או עוגונת. לא רחוק משם, בלול, היו ביצים בשפע. אבל התרנגולות וביציהן גדולות מדי בשביל עכברי שדה; וחוץ מזה, בין גינת הירק ללול היתה חלקה רחבת ידיים של עשב ושיחים, כמה מהם מגודלים מאוד. שטחו של החתול.

היא טיפסה במעלה המחילה, שירבבה החוצה את שערות שפמה והביטה סביב בחשש. האוויר היה קר, והיתה שכבת כפור לבנה עבה על הקרקע ועל העלים המתים בקצה היער שמעבר לגינת הירק.

גברת פריסבי התחילה להתקדם על האדמה המתולמת מעט, וכאשר הגיעה לגדר פנתה ימינה, עקפה את גבול היער וחיפשה בעיניה העגולות הנוצצות קצה גזר, לפת קפואה או משהו ירוק. אבל בעונה זו של השנה היה הצבע הירוק נחלתם הבלעדית של מחטי האורן ועלי הצינית, ואת אלה עכבר אינו יכול לאכול – וגם לא אף חיה אחרת, בעצם.

אבל אז, היישר לפניה, דווקא ראתה משהו ירוק. היא הגיעה אל הפינה הרחוקה של הגינה, ושם, בשולי היער, במקום המפגש עם הגדר, היה גדם עץ. בגדם היה חור, ומתוך החור בלט דבר־מה שנראה קצת כמו עלה, אבל לא היה כזה. גברת פריסבי לא התקשתה כלל להשתחל דרך חוליות הגדר, אבל התקרבה לחור בחשש. אם גדם העץ חלול, וכך אכן נראה, אין לדעת מי או מה גר בתוכו.

היא עצרה במרחק צעד אדם בערך מן החור ונעצרה, עמדה בלא נייע, הסתכלה והקשיבה. היא לא שמעה שום קול, אבל מן המרחק הזה ראתה מה הדבר הירוק. למעשה, הוא היה ירוק־חום־צהבהב: חתיכה של קליפת תירס מתוק. אבל מה עושה כאן קליפת תירס? שדה התירס היה בחלק

אחר לגמרי של החווה, מעבר לכר המרעה. גברת פריסבי קיפצה קרוב יותר ואז התגנבה בזהירות רבה, עלתה על צדו של גדם העץ והציצה פנימה. כשעיניה התרגלו לחושך היא ראתה שמצאה אוצר: מלאי מזון לחורף שלם שאוחסן בקפידה ואז נשכח או נזנח, משום מה.

אבל מי הוא שאיחסן אותו? אולי דביבון? זה לא באמת סביר, כה רחוק מן הנחל. סביר יותר שמדובר בסנאי או מרמיטה. היא ידעה שאלה וגם אלה מרשים לעצמם לקחת מן התירס הטרי בכל שנה, וכי הם חזקים מספיק כדי לסחוב קלחים ולאחסן אותם.

אבל אם מישהו עשה זאת, מדוע זנח את המזווה שלו? ואז נזכרה. כבר בנובמבר נשמע סמוך לקצה הזה של היער הקול שהבריאח את כל בעלי החיים בסביבה למקומות המסתור שלהם, מוכי רעד – קול ירי מרובי ציידים. הקול שאותו מלווה, מבחינתו של מישהו, כאב מפלח ושוורף. הנפגע לא נזקק עוד למזון שאיחסן.

ובכל זאת, כיוון שגברת פריסבי לא ידעה אפילו באיזו מין בעל חיים מדובר, וכמובן שלא ידעה מה היה שמו, היא לא יכלה להזיל עליו דמעות רבות – ואוכל הוא אוכל. זאת לא החסה הירוקה שאליה השתוקקה, אבל היא וילדיה אוהבים מאוד תירס, ובגדום העץ היו שמונה קלחים גדולים, אספקה ראויה לשמה מבחינתה של משפחת עכברים. מתחת לתירס היא ראתה גם ערימת בוטנים טריים (מחלק אחר של החווה), כמה אגוזים ואוסף פטריות מיובשות שריחן מתוק. בכפותיה הקדמיות ושיניה החדות היא תלשה חלק מהקליפה מקלח התירס העליון, וקיפלה אותה כמעין שק גס. ואז עקרה גרגרים צהובים רבים ככל שהיתה מסוגלת לסחוב בקלות, הכניסה אותם לשק הקליפה ודילגה במהירות

הביתה. היא תחזור לקחת עוד אחרי ארוחת הבוקר ותביא את הילדים שיעזרו לה.

היא ירדה במחילת הכניסה לביתה בזחילה לאחור, הזנב תחילה, ומשכה את התירס אחריה. בזמן שירדה קראה בעליצות:

"ילדים! קומו! תראו מה הבאתי לארוחת הבוקר. הפתעה!" הם יצאו במהירות ושיפשפו עיניים בהתרגשות, כי כל הפתעה בתחום המזון היתה עניין נדיר וחגיגי בקור החורף המצמית. תרונה, הבכורה, יצאה ראשונה; קרוב אחריה בא מרטין, הגדול מכולם, עכבר חזק ומהיר, כהה שיער ונאה כאביו האומלל. ואז באה סינתיה, הצעירה ביותר, עכברונת רזונת ויפה, בהירת שיער ואפילו קלת דעת מעט, בעלת חיבה מופרזת לריקודים.

"איפה?" שאלה. "מה? איפה הפתעה?"

"איפה טימותי?" שאלה גברת פריסבי.

"אמא, אמרה תרזה בדאגה, "הוא אומר שהוא חולה ולא יכול לקום."

"שטויות. מרטין, אמור לאחיך לצאת מהמיטה מיד, אחרת הוא לא יקבל ארוחת בוקר."

מרטין רץ בצייטנות לחדר השינה, אבל חזר בתוך רגע לבדו.

"הוא אומר שהוא מרגיש רע מדי, ולא רוצה ארוחת בוקר בכלל, אפילו לא הפתעה. נגעתי במצח שלו, והוא רותח."

"אוי ואבוי," אמרה גברת פריסבי. "נשמע לי שהוא באמת חולה." טימותי נטה, מדי פעם, לחשוב שהוא חולה אפילו כשלא היה. "בבקשה, כולכם יכולים לאכול ארוחת בוקר – שמרו לטימותי את חלקו – ואני אגש לראות מה יש לו." היא פתחה את השק הירוק והניחה את התירס על השולחן,

מחולק לחמישה חלקים שווים. שולחן האוכל היה כפיס עץ חלק שניצב על אבנים משני צדדיו.

"תירס!" צעק מרטין. "וואו, אמא. איפה מצאת אותו?"
"אכלו," אמרה גברת פריסבי, "ואחר כך אראה לכם, כי יש שם עוד הרבה." והיא נעלמה לתוך המסדרון הקטן שהוביל לחדר השינה.

"עוד הרבה," חזר מרטין כשהתיישב עם שתי אחיותיו. "נשמע לי שזה יספיק עד ליום המעבר."

"אני מקווה," אמרה סינתיה. "מתי יום המעבר בכלל?"
"בעוד שבועיים," אמר מרטין בסמכותיות. "אולי שלושה."
"אוי, מרטין, איך אתה יודע?" מחתה תרזה. "ואם ימשיך להיות קר? בכל אופן, מה יהיה אם טימותי לא ירגיש מספיק טוב?"

הרעיון הנורא, שנאמר כלאחר יד, הדאיג את כולם, והם השתתקו. ואז סינתיה אמרה:

"תרזה, אל תהיי עצובה כל כך. ברור שהוא ירגיש טוב. הוא פשוט הצטנן. זה הכול." היא סיימה לאכול את התירס שלה, וכך גם האחרים.

בחדר השינה, גברת פריסבי ניגשה ונגעה במצחו של טימותי. הוא אכן היה חם, ולח מזיעה. אז פנתה למדוד לו את הדופק, אך רגע לאחר שאחזה בפרק ידו, הרפתה ממנו בבהלה.
"כואבת לך הבטן?"

"לא, אמא. אני מרגיש בסדר, אבל קר לי, וכשאני מתיישב יש לי סחרחורת. ואני גם לא כל כך מצליח לנשום."

גברת פריסבי הביטה בחרדה בפניו, והיתה מביטה בלשונו אילו אפשר היה, אבל בחדר החשוך ראתה רק את צורת ראשו, וגם זאת במעומעם. הוא היה הרזה מכל ילדיה, כהה כמו אביו ואחיו. פניו היו צרות; עיניו היו גדולות במידה

יוצאת מגדר הרגיל ונוצצות, והן הבריקו בריכוז מחשבותיו כשדיבר. גברת פריסבי ידעה שהוא החכם והמהורהר ביותר מכל ילדיה, גם אם לעולם לא היתה מודה בכך בגלוי. אבל הוא היה גם החלוש ביותר, וכאשר הגיעו צינון, שפעת או וירוס, הוא היה הראשון שנדבק, והתאושש לאט יותר מכולם. הוא גם היה – אולי כתוצאה מכך – היפוכונדר במידת־מה. אבל הפעם לא היה שמץ של ספק. הפעם הוא חולה באמת. המגע במצחו לימד שהיה לו חום גבוה, והדופק היה מהיר מאוד.

"טימותי המסכן. שכב ואל תוריד את השמיכה." היא פרשה עליו כמה מחתיכות הבד שבהן התכסו. "עוד מעט נכין לך מיטה קטנה בסלון כדי שתוכל לשכב במקום מואר. מצאתי אספקה מצוינת של תירס הבוקר, יותר ממה שנוכל לאכול עד סוף החורף. אתה רוצה קצת?"

"לא, תודה. אני לא רעב. לא כרגע."

הוא עצם עיניים וכעבור כמה רגעים נרדם. אבל שנתו היתה טרופה, והוא התהפך ונאנק בלי הפסקה. באמצע הבוקר יצאו גברת פריסבי, מרטין וסינתיה אל גדם העץ כדי להביא עוד מהתירס, וגם בוטנים ופטיות (את האגוזים ישאירו, כי היו קשים מדי לפיצוח בלסתות עכבר, והיה מייגע מדי לכרסם את הקליפה). הם השאירו את תרזה בבית כדי שתטפל בטימותי, אחרי שעטפו אותו ועזרו לו לשכב על מיטת חולה זמנית בסלון. כשחזרו בשעת הצהריים, נושאים חבילות מזון כבדות, מצאו אותה כמעט בוכה מרוב דאגה.

מצבו של טימותי החריף מאוד. עיניו נראו פראיות ומשונות בשל החום; הוא רעד ללא הרף וכל נשימה שנשם נשמעה כניסיון נואש להישאר בחיים.

תרזה אמרה: "אוי, אמא, אני שמחה כל כך שחזרת. היו לו סיוטים והוא צעק על מפלצות וחתולים; וכשאני מדברת איתו הוא לא שומע אותי בכלל."

טימותי אכן לא שמע, ויותר מזה – אף שענינו היו פקוחות לרווחה, הן לא ראו דבר, ואם כן, הוא לא זיהה את מה שראו. כשאמו ניסתה לדבר איתו, להחזיק את ידו ולשאול אותו איך הוא מרגיש, הוא בהה מעבר לה כאילו אינה קיימת. אז פלט אנקה ארוכה וחרישית ונדמה היה שהוא מנסה לומר דבר-מה, אבל המילים לא התהוו כראוי ולא היה בהן שום היגיון.

הילדים האחרים בהו בשתיקה מפוחדת. בסופו של דבר מרטין שאל:

"אמא, מה קרה? מה יש לו?"

"הוא חולה מאוד. החום שלו גבוה כל כך, שהוא כבר הוזה. אין מה לעשות – אצטרך לבקר אצל מר אייג'ס. טימותי חייב תרופה."